

SVERIGE

Kongl. maj:ts nådiga Förordning,
Angående Enskiften i Skaraborgs Län.
Gifwen Prag den 25 juli 1804

1804

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!



Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Huvudsamt

Kongl. Maj:ts

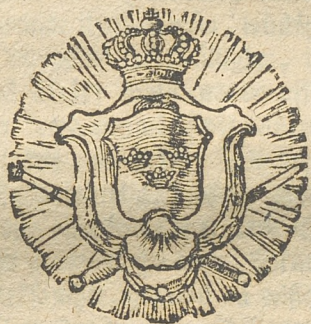
Nådiga

Förordning,

Angående

Enskiften i Skaraborgs Län.

Gifwen Prag den 25 Julii 1804.



Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

SEDERHOLM, Tryckt i Kongl. Tryckeriet, 1804.



R. M.

Handwritten text, likely a name or title, appearing as a mirror image.

Small handwritten text or mark.

Large handwritten text, possibly a name or title, appearing as a mirror image.

Small handwritten text or mark.

Large handwritten text, possibly a name or title, appearing as a mirror image.

Small handwritten text or mark.



Small handwritten text or mark.

Large handwritten text, possibly a name or title, appearing as a mirror image.



W^S GUSTAF ADOLPH

med Guds Nåde Sweriges,
Göthes och Wendes Konung x. x. x.
Hersvinge til Dannemark och Norrige,
Hertig til Schleswig Hollstein x. x.

Göde weterligt, at sedan Wi under den fasta öfvertygelse, at jordens upodling och Landbrukets uphielpande säkra grundlägger Rikets styrka och Wåre trogne undersåtares wältrefnad, genom Nädig Förordning af den 31 Martii nästledit år, i Hertigdömet Skåne sökt befordra Enskiftes delningar och utflytningar ifrån större Byalag, såsom den enda utwäg at winna de der warande widsträckt utmarkers upodling; Och Wi med synnerlig Nädig tillfredsställelse inhemtat med hwad fågnad denna Förordning af Landets wälsinnade och uplyste Inbyggare blifwit emottagen: huru nitiskt och oförtruet de i Häraderna utwalde Gode Män, tillika med Wåre i Landet warande Embetsmän, winlågga sig, at bringa denna Wår hushålls, anstalt til lycklig werkställighet, samt at under denna berömdwärda råslan, at gå Wåre wälmenande affigter til mötes, ganfka mycket på den förflutna korta tiden blifwit uträttadt, och at nyttan och framgången är otwifelaktig; så hafwe Wi deraf blifwit upmuntrade, at sträcka denna Wår Landsfaderliga omsorg äfwen til andre Provincer i Riket, der utwinne och omständigheter med Skåne närmast inträffa. Deraf hafwe Wi för det närwarande ansett Skaraborgs Län måst förtejana Wår Nädiga upmärksamhet, hwarest på wiså traacter, stora Byar, och widsträckt, men til en stor del ännu ödeliggande ågsfält förekomma, hwilka bragte i rätt odling skulle tillkynda både Landet och Riket mycket winst. I affigt at winna detta wigtiga ändamål, wele Wi i likhet med hwad för Skåne blifwit stadgadt, men med den tillämpning Skaraborgs Låns särskilte beskaffenhet kan fordra, angående Enskiften och Utflytningar derstädes, på efterföljande sätt i Näder förordna:

S. 1.

Den Granne i Byalag, som derstädes äger et eller flere Hemman eller en eller flere Hemmansdelar och åstundar Enskifte, samt at få alla sine ågor i et sammanhang lagde, skal dertil wara berättigad, utan at andre förut faststälde ågodelningar eller föreningar må sådant hindra, och erhålle uppå anmälan dertil genast Wår Befalningshafwandes Remils til wederbörande Landtmätare.

S. 2.

Som wid dessa förrättningar åtskilliga frågor förekomma, til hwilkas utredande fordras, jemte insigt och erfarenhet i Jordbruk och Landt-hushållningen, åfwen en local Kännedom; så wele Wi härigenom i Nåd-der öfwerlemna til Hemmansägarna i Skaraborgs Län, at på lika sätt som i Skåne wälja och utse tre, fyra eller flere Gode Män, som åtaga sig at i Byalaget sig inställa och wid Enskiftes öfwerläggningarne med sine råd och uplysningar Delägarna tilhanda gå. Walen härtil anställas af utsedde Sökre-Fullmäktige Häradswis, eller för så stora distrikter, Deputerade för godt finna, inför Wår Befalningshafwande på af honom En månad förut utlyst dag. Och som desse Gode Mäns åtgärd derpå ankommer, at, jemte jord-graderingarne, råda och föreslå, huru, til Delägarnes största förmon och bibehållande af rättwisa och billighet dem emellan, Enskiftes-utbrytningarne böra inrättas, at derom söka befrämja wänliga föreningar, och at wid de tilfällen, då sådane icke kunna winnas, öfwer det twilstiga meddela skrifteliga utlåtanden; så lära Sökre-Fullmäktige sträcka sit wal endast til sådane Män ibland Possessionater, jordbrukande Ståndspersoner och Allmogen, som jemte Känd owäldighet, nit och wälwilja för Enskiftes-werket, samt kunskap och erfarenhet i Landt-hushållningen, åfwen med redighet kunna författa sina Betänkanden.

Skulle i något Byalag ågorne wara så belagne och af den naturliga ölskhet, at det med Enskiftet påsyftade gagneliga ändamål icke winnas kan, utan Enskiftet leda til en del andre Hemmans werkelige skada, hwilket på et eller annat ställe, särdeles i skogsbygden, möjeligen skulle kunna inträffa; så må Gode Män och Landtmätaren sådant hos Wår Befalningshafwande anmäla, och då upgifwa de hinder, som möta, hwilken t
anled-

anledning deraf och sedan Enskiftes sökanden blifwit hörd, så förordnar, som beskaffenheten fordrar; dock at i händelse Enskiftet affslås, sådant till Wårt Eget höga bepröfwande i underdånighet hemställles, på det Wi Sjelfwe kunne tillse, at detta nyttiga delningsfätt icke utan giltiga skal inställas.

Kunna ej alla för distriktet utwalde Gode Män äga tillfälle wid Enskiftes öfwerläggningarne sig inställa, må twänne göra tillsyllest, at afsluta hward till Gode Mäns åtgärd är öfwerlemnadt.

S. 3.

Som Enskiftes utbrytningarnes säkerhet och förmonliga indelning hufwudsakelligen beror af chartors och uträkningars noggranhet, samt at alla de omständigheter, som efter Byalagets locala beskaffenhet kunna leda till redlighet, beqwämlighet och rättwisa grannarne emellan, må blifwa Gode Män och Jordägare föredragne, samt at ingen omständighet glömmas, eller förbigås, och Landtmätaren för alt sådant är ansvarig; så fordras et noga och granlaga wal af de Landtmätare, som härmed skola lemnas besättning. Det skal dertföre på Wår Befallningshafwandes och Öfwer-Directeurens för Wårt General Landtmäteris Contoir gemensamma omsorg ankomma, ej allenast, at ibland de Landtmätare, som redan äro i Länet eller hädanefter kunna ditflyttas, wälja och utse dem, som anses äga både nit och skickelighet at utföra desse angelägne och granlaga förrättningar, utan ock, at om någon sedermera skulle befinnas mindre säker och pålitelig, honom ifrån widare Enskiftes besättning utesluta. Af den termin, som Landtmätaren till Enskiftes förrättningen utsätter, bör han, Wår Befallningshafwande tidig del lemna, och äfwen derom genast underrätta Gode Män, så at de, för det distrikt, i hwilket de walde blifwit, må ständigt wara underrättade, huru Enskiftes förrättningarne skötas, och, i fall någon efterlåtenhet förspörjes, eller at Landtmätaren obefogad: upstos sig tillåter, då kunna hos Wår Befallningshafwande derom göra anmälan, som älligger, at genast rättelse skaffa; äfwen som hans skyldighet i allmänhet skal wara, at å Enskiftes Landtmätarne noga och waksam tillsyn hålla, så at de icke genom för dryga arfwodes räkningar eller å annat sätt Jordägarna förfördela, utan med et rättsskaffens

Embetsmannas nit, omtänka och råttvårdighet söka utföra de dem anför-
trodde Enskiftes-förrättningar.

S. 4.

Så snart Landtmätaren erhållit förordnande till Enskiftes delning,
äligger honom, at ofördröjelligen den samma företaga och i Byalaget sig
inställa. Finnes deröfver säker charta förut uprättad, bör den till grund
för förrättningen nyttjas; men derest ingen charta gifwes, eller at den
förut uprättade af Landtmätaren och Gode Mån efter anstånd undersök-
ning befinnes opålitelig, bör ny mätning anställas, så at fullständig char-
ta öfver Byalaget erhålles, derå ågornes beskaffenhet till innehåll, art och
jordmoner uptages med den noggrannhet, 1783 års Allmänna Landmäteris-
Förordning föreskrifwer, hwilken så härutinnan, som wid terminernes
utfäktande och Lungöwelsers utfärdande tjenar Landtmätaren till underdånig
esterrättelse. Skulle någon Delägare på des förut innehafwande lött haf-
wa nedlagt särdeles odlingskostnad eller annan betydande förbättring, bör
sådant wid mätningen uptagas och beskriwas, så at han, i händelse nå-
got deraf wid Enskiftet förloras, må deröfver skällyg ersättning njuta.

S. 5.

Sedan på förestående sätt säker och fullständig Charta blifwit för-
fattad, eller eljest är at tilgå, äligger Landtmätaren, at utan upskof i för-
rättningen, Gode Mån till Byalaget sammankalla, at Enskiftes-beredningen
och de dertill hörande grunder dem föredraga. Derwid bör först afgöras och
urskiljas, hwilka ågor i Samfälligheten utaf Öster, Öng, Ut- och Fälads-
marker, som befinnas af den odlingsbara beskaffenhet, at de, såsom till
Öster eller Öng, eller så kalladt Circulations-bruk tjenlige, uti Enskiftes
urbrytningen skola innebegripas, samt hwilka deremot äro uti det ofruk-
bara tillstånd, at de oaktadt wederslag icke emot in- ågor kunna beräknas,
såsom bergig och mycket stenbunden Utmark, stråf och mager Sandmo,
Måsar, Kärr och sidländta Mad-ångar, för hwilka affall fela, med flere
sådana ofrukthare ställen, hwilka likwäl icke böra tilltagas större, än nöd-
wändigheten fordrar, och så utmärkas, at om deras gränstör ingen stridig-
het i framtiden må upkomma. Dernäst företages Ögo-taxeringen,
hwilken

Hvilken sålunda förväntas, at om Samsällighetens bästa och bördigaste jord, den må bestå af upbrukad Eker eller Ång, eller odlingsbar Uts och Fåladsmark, efter des naturliga, men icke genom hård och gödning tillkomna bördighet, anses gifwa i åring Sex Tunnor Såd eller Sex Last Hö efter Et geometriskt Tunneland; så taxeras de mindre bördige jordmonerne til Fem och en half, Fem, Fyra och en half, Fyra, Tre och en half, Tre, Två och en half, Två Tunnor Såd eller Last Hö af Tunnelandet, eller hwad proportioner Gode Mån och Landtmätare finna med verkliga beskaffenheten instämmande, så at et rätt förhållande dessa ågor emellan winnas må. Likaledes upskattas de affilde mindre fruktbara lågenheterne efter deras inbördes förhållande och den bättre eller sämre beskaffenhet de emot hwarandra kunna åga. Wid ågo-taxeringen böra Delägarna wara närwarande, at nödige uplysningar meddela, och hafwer den Byaman, som oaktadt bewisligen erhållen kallelse ifrån taxeringen förfallolöst uteblifwer, sin talan deremot försutit. Har taxering ågorna förut öfvergått, och finna Gode Mån och Landtmätaren den samma med rätta förhållandet instämma och Delägarna dermed åtnöjas, må den til rättelse tjena; men om den åter icke finnes lämpelig, så at rättwis Enskiftes-delning derefter ej kan verkställas, bör ny ordentlig taxering ske. Börandes wid alla Enskiftes-förväntningar i akt tagas, at ågo-taxeringen förättas innan något aftal göres om Enskiftes-lotternas sträckning, och då således osäkert är, huru de komma at inträttas, och hvilka ågor det ena eller andra Hemmanet skola tillfalla.

S. 6.

Derefter föreställer Landtmätaren til Gode Måns och Delägarnes öfverläggning och afflutande alla öfriga grunder, som utbrytningen och Enskiftet tillhöra, såsom hwarest nödiga vägar til utfart åt Stad, Kyrka och Örn, til watuställen, skogsfärder, torssförd och grödans inkörsel, böra inträttas, huru hufwud-diken skola anläggas, at de inom Samsälligheten belagne fårr och watuffuka ställen kunna förbättras, med hwad mera, som på hwarje ställe kan förekomma. Widare, huru Enskiftes-lotterne skola läggas och utbrytas, i hwilket affeende Landtmätaren med Gode Måns samråd och uppå de uplysningar Delägarna meddela, åligga skal,

skal, at författa en provisionel plan och indelning til Enskifte för alla Hemmanen i Byalaget, så at i enlighet dermed Sökländernes lotter kunna utbrytas och således icke wara til hinder för de öfrige grannarne, at äfwen erhålla Enskiften, enär de framdeles om nyttan deraf winna öfvertygelse. Wid denna utbrytning bör äfwen i akt tagas, at på enskiftes lotterne tjenlige Tomtplatser må wara at tilgå, at desse lotter icke gifwas oformeliga figurer, utan så mycket locala belågenheten medgifwer, blifwa regulara, och at längden, om möjligt är, icke mer än dubbelt må öfverstiga bredden, samt at i allmänhet indelningen så göres, at hwar och en kan winna de beqwämligheter et förmonligt Landbruk fordrar, och Byasamsällighetens beskaffenhet medgifwer. Beträffande åter de afflida samsre ågorne; så må de wäl särskilt fördelas; dock at hwar Hemmans andel deraf, om möjligt är, förenas med des erhållne Enskiftes lott, eller lägges så nära dertil, som omständigheterna medgifwa, och må oaktadt, så wäl denna särskilte fördelning, som ock at afflides belågne ångar, hvilka uti Enskiftes lotterne omöjligan kunna innefattas, särskilt delas, Hemmanen för Enskiftade anses och de förundte förmoner åtnjuta, enär de åter jorden och sine andre ångar, samt belöpande odlings-lågenheter i et sammanhang erhålla. Delningsgrunden, som wid Enskiftes utbrytningarne skal tjena til esterrättelse eller måttstock, ware den, som wid förut faststält Storckifte warit följd, eller om något sådant Byalaget icke öfvergått, den, som med Lag och Författningar samt Landets bruk är instämmande.

S. 7.

Om wid Enskifte för alla Byamännen, eller ock endast för några Grannar, fråga skulle emellan de Enskiftande uppstå, om utflyttnings skyldigheten, som icke genom förening kunde biläggas, så bör härwid i akt tagas, at de Byamän, hvilkas hemman äro bäst bebyggde eller å sine Tomteplatser anlagt betydligare Trädgårdsplanteringar, eller andra nyttiga inrättningar, böra wara måst berättigade at qwarblifwa, och om flere skulle befinnas häruti lika, än som i anseende til omkringliggande ågorö utrymme kunna så qwarblifwa, bör genom lottning dem emellan utflyttnings skyldigheten bestämmas. De Grannar, som då måste lemna sådane hus och anläggningar, hvilka icke genast kunna flyttas, böra efter Gode Måns

Måns och Landtmätarens pröfning derwid i wissa men icke alt för många år blbehållas, emot skäligh afgåid till den, på hwars lott de fallit, hwarwid likwål icke deras förbättrade tillstånd skal räknas, utan ersättningen bestämmas efter platsens innehåll och naturliga beskaffenhet. Dem, som icke taga Enskifte, kan utflyttning icke åläggas.

Tomtmål, som efter utflyttande grannar bliwa lediga, böra i detning intagas och urskiftas till den beräkning deras beskaffenhet medgifwer, och må en utflyttad Åbo icke tillåtas, at i Byn behålla hwarcken tomtplats eller andra Tåppor, utan sin fyllnad deraf inom des Enskiftes, lott emottaga.

Emellan de i Byn qwarblifwande Grannar bör riktig Tomt, reglering ske, så at ordning och redighet dem emellan winnas må, samt at de med sina byggnader icke komma hwarandra så nära, at wid timande eldsråda et allmänt ödeläggande är at befara. Skulle wid denna reglering någre byggnader på andras tomtmål finnas, böra Gode Mån och Landtmätaren förestå och till Landshöfdingens förordnande öfwerlemnna, inom hwad tid flyttning till eget tomtmål bör werkställas.

S. 8.

Som wid dese utbrytningar icke kan undwiskas, at en del Grannar måste taga deras ågo-lotter i Ut- och Fåladsmark, som dels ännu oupbrukad, dels utmagrad och illa häfdad, de första åren ej lemnar särdeles aflastning, och deremot afstå deras förra andelar af den bättre och wål häfdade jorden; så fordrar rättwisa och billighet, at de Byamån, som häråf komma i besittning och tilökning i god jord erhålla, böra biträda de förra med deremot proportioneradt spanmåls-understöd i wissa år, intill des de hunnit sätta den nya jorden i tilbörliq häfd, samt åstwen med foder, gödsel och nödigt arbets-biträde, alt efter som locala omständigheterna kunna fordra och Gode Mån skäligh pröfwa. Landtmätaren skal derföre åligger, at uträkna och upgiffwa, huru mycket hwar och en erhållit af de utflyttades afstådde bättre ågor, på det Gode Mån i anledning deraf må kunna pröfwa och bestämna beloppet af detta understöd, och för huru lång tid det bör utgöras, hwaröfwer de, i händelse wånliq öfwerenskommelse ej träffas, deras utlåtande till Wår Befallningshafwandes

B

pröf-

pröfning öfverlemnna. På lika sätt bör jemwål den ersättning bestäm-
mas, hwartil en Granne kan finnas berättigad, som förlorar någon å
sin förra ågolott nedlagd särdeles odling och förbättring, för hwilken han
genom afkomsten ännu ej hunnit godtgöras.

S. 9.

Stångselsfylligheten så för qwarblifswande, som utflyttande Gran-
nar, bestämmes efter de grunder, Wår derom under den 9 Februarii
1802 utfärdade Nådiga Förordning utstakar, med tillämpning af den
särskilta beskaffenhet i hwarje Byalag förekommer; åliggande Gode Mån
och Landmåtalen, at så deröfwer, som inom hwad tid stångseln bör wa-
ra fullbordad, sig utlåta, och, om Delågarne dermed ej åtnöjas, pröf-
ningen till Wår Befallningshafswande öfverlemnna, så at omkring de ut-
brutne Enskiftes, lotterne laga hägnad med möjligaste skydsamhet må
kunna erhållas. Derwid bör jemwål utredas til hwad ersättning en En-
skiftes, tagande bör wara berättigad, som nödgas lemna förut innehaf-
wande swarsgoda hägnader, åfwen som å de ställen, hwarest både skog
och sten til hägnaders upförande saknas, Gode Mån böra öfverwåga,
om icke jordvallar med nytta kunna anläggas, och i sådant fall tilse, at
Enskiftes råerne utstakas så breda, at sådan wall med diken å ömse sidor
må kunna upföras.

S. 10.

Alla de öfwerläggningar, som i förestrefne ämnen hållas, samt alt
hwad för öfrigt Enskiftet rörande anföres och afhandlas, bör Landmåta-
ren redigt och tydligt i sit protocoll intaga; åfwen som de öfwerenskom-
melse Delågarne under Gode Måns bemedlande affluta, skola särskilt
utskrifwas, och med Gode Måns samt wederbörandes underskrifter besä-
stas, för at til ofelbar esterrättelse tjena.

Landmätare, Protocollerne böra ock alltid upläsas och justeras,
hwilket med Gode Måns påskrift bestyrkes.

S. 11.

Til lättnad och understöd uti de kostnader, utflyttande Boer måste
widkännas med husbyggnader på deras utbrutne Enskiftes, lotter, wele
Wi

Vi af Landsfaderlig Nåd och ömhet för Skaraborgs Län hafwa skänkt och anslagit en årlig Summa af Sextusende Riksdaler Specie, at til sådant behof användas, hwaruti alla Hemman, utan afseende på deras natur och egenkap, skola åga delaktighet. Vid bestämmandet af denna flyttningshjelp, bör afseende göras på de större eller mindre svårigheter, som möta den utflyttande, samt beskaffenheten af de hus, han lemnar, såsom om de finnas så bristfällige, at ombyggnad honom ändå förestått, eller åro så goda och af den belågenhet, at hans qwarblifwande Grannar wilja dem til större eller mindre del inlösa, eller om dessa hus kunna flyttas och til den nya byggnaden användas, samt widare om det utflyttande Hemmanet har tillgång på egne byggnads-ämnen och arbets-biträden från andra des Hemman, så at byggnaden kan af honom med mindre kostnad och mera lätthet utföras, än af en annan, som sådant saknar, samt slutligen hwad allmänna utgifter och skyldigheter det ena eller andra Hemmanet kan wara underkastadt, med mera. Vi förordne derför, at understöddets belopp skal pröfwas och utstakas efter hwad af desse crenständigheter i mer eller mindre mon för hwarje Hemman kan inträffa, och beräknas ifrån Sexton Skill. til och med En Riksdaler Specie Tunnelandet af den til odling dugliga mark, som enligt 5. §. blifwit urskild och i Enskifte utbruten; hwarwid likwäl i aft tages, at inga andra Hemman häraf göras delaktiga, än de, som åro underkastade flyttning utur Byn och dermed åtföljande Nybyggnader. Häröfwer böra Gode Män och Landtmästaren författa deras utlåtande och tilstyrkande, som sedan til Vår Beslättningshafwande öfwerleennas, hwilken så i anledning deraf, som den kånedom och de uplysningar han särskilt kan åga, har at bestämma understödet och om utbetalningen så föranstalta, at det dermed åsystade ändamål med säkerhet winnes.

Skulle de anslagne medlen ej wara tilräckelige, at betala alla inom året stadgade utflyttningar, böra penningarne utdelas i den ordning förrättningarne blifwit aflutade, och de öfrige Hemmans. Löggarne af det näst följande årets medel på samma sätt förnjös.

I öfrigt må och den, som utflyttar och til Nybyggnad samt Hågnaders uprättande är förbunden, men icke åger egna stogs- tillgångar, efter Gode Mäns förslag och Landshöfdingens närmare pröfning och fastställande

Iande njuta skäligt understöd så af byggnadswirke, som ämnen til stångfel; der brist på sten är för handen och jordwallar icke kunna anläggas, genom företräde til utsyning å Kronos och Härads allmänningar, i den men tillgången kan medgifwa.

S. 12.

Churu Wi förwänte, at under Gode Måns bemedlande de måste frågor, rörande Enskiftes grunderne, torde genom wänliga föreningar kunna biläggas; så anse Wi likwäl nödigt, at, i fall sådant ej på alla ställen skulle lyckas, i Nåder stadga och föreskrifwa, huru med upkommande stridigheter, så angående grunderne, som öfwer Landmätarens förrättade utbrytning bör förhållas; och då således den af Os nu i Nåder widtagne med ofwanstående ärliga Penninge-kond understödde ansått, at, med bibehållande af Hemmanens lagliga tillkommande ågorymder, gifwa dem en sådan indelning, at hwar Ubo, eberoende af sina Grannar, kan deraf nedlägga all möjlig odling och förbättring, är helt och hållet oeconomiskt, och til des lyckliga utförande oumgångelligen fordras grundelig insigt i Åkerbruk och Landskötsel; så anse Wi i Nåder, at de derwid förekommande stridigheter icke kunna underkastas den omgång och wildlystighet, som wid Domstolarnes pröfning är oundwikelig, utan förordne härmedelst, at alla Enskiftes-twister skola såsom andra hushållsmål af Wår Befallningshafwande i Skaraborgs Lån uptagas och afgöras. Landmätarens skyldighet skal dertfore wara, at genast eller senast inom fjorton dagar, efter den med Gode Mån och Delågarne hållne sammankomst, hwarwid stridigheterna blifwit utredde, til Wår Befallningshafwande insända des och Gode Måns utlåtanden, samt Chartor och Protocoller, med flere tilhörande Handlingar, noga i akt tagande, at alla Enskiftet rörande frågor, enligt hwad förut i Nåder föreskrifwes, äro samlade och utredde, för at på en gång kunna afgöras. Wår Befallningshafwande infordrar dertfore genast wederbörandes förklaringar, och sedan han så wäl deraf som eliest om stridigheterna insamlat alla nödiga uplysningar, Laga Utslag dertfore skundesammast meddelar, hwilket genom Kronobetjentingens försorg skal genast eller åtminstone så tidigt Byalaget tillställas, och för hemmawarande Delågarne af en Kronobetjent
offens

offenteligen upläsas, at bewis derom inom fjorton dagar från Utslagets datum kan af samma Kronobetjent til Wår Befallningshafwande wara ingifwit; ankommande på wederbörande Hemmansägare at widtaga den anstalt, at de om det til Byalaget aflemrade och uplåste Utslaget erhålla underrättelse. Nästlunds twister med nästgränsfande Byalag böra deremot wid behörig Domstol afgöras, dit de således af Landmätaren förwiskas, sedan han, enligt 62. §. i 1783 års allmänna Landmäteri-Förordning, öfwer det twistiga behörig Charta uprättat, och om besaffensheten i Protocollet sig utlätt.

§. 13.

Har Enskiftes utbrytning på enhälligt öfwerenskemna grunder blifwit förrättad, men någon Jordägare förmenar sig uti slikswa verkställiga heten wara förfordelad, eller eck anser Landmätaren hafwa afgifwit ifrån de grunder Wår Befallningshafwande stadgat, böra beswär deröfwer inom en månad, sedan delnings-linierna på marken utmärktes, hos Wår Befallningshafwande anföras, som då åligger, at efter wedersparternes styndsamma hörande, och sedan Landmätaren sit yttrande afgifwit, laga Utslag ofördröjeligen meddela. Ötnöjas deremot Delägarna med Landmätarens förrättning, så at någre beswär inom förefrefne tid ej inkomma, bör Wår Befallningshafwande den skedde Enskiftes utbrytningen Lagligen fastställa och sådant å Chartan antekna: åliggande i detta affeende Landmätaren wid ansvar meddela Byalaget skriftelig underrättelse om dagen, då utskafningen fullbordades, och beswärstiden börjas, samt åfwen derom til Wår Befallningshafwande Berättelse genast infända.

§. 14.

Finner någon Delägare sig misnöjd med Wår Befallningshafwandes i Enskiftesmål meddelte Utslag, äger han hos Öf underdåniga beswär anföras, hwilka inom fyrattio fem dagar, efter det Utslaget föll, böra til Wår Befallningshafwande wara ingifne, jemte borgen för kostnad och skada samt böter, om de ålagde blifwit. Så snart desse beswär i laga tid til Lunds-Cansliet inkommit, hwaröfwer säker antekning hållas bör, åligger Wår Befallningshafwande, at deröfwer wid Sexton Riksdalers

Tretiotwa Skill. wite infordra wedersparternes underdåniga Förklaring inom en månad efter inhändigandet, och sedan de dermed inkommit, jemte eget utlåtande, Handlingarne till Wår Justitiæ-Revision skyndesamast i underdånighet insända.

§. 15.

Om uti något Byalag, hwarest et eller flere Hemman, efter den i 6. §. författade plan, Enskiftes utbrytning redan erhållit, andre Grannar sedermera söka sådan utbrytning, ankommer på deras öfwerenskom-melse, at etdera följa den provisionelle plan, eller med Gode Måns och Landtmätarens samråd en annan sig emellan författa; dock at de Grannar, som Enskiftes utbrytning redan erhållit, deruti icke inblandas, utan fullkomligen så til godo njuta deras från Byalaget wundne skilnad.

§. 16.

Den kostnad, som fordras, så för Landtmätaren, som til handtlangning, bör utgöras af alla Grannarne i Byalaget, som icke förut fått Enskifte, på sätt 46. §. i 1783 års allmänna Landmätarets Förordning innehåller.

§. 17.

En Hemmansägare, som Enskiftes utbrytning erhållit, skal wara tillåtit, at af des enskilda oupodlade jorderymd aflåta til och med Tionde delen til fremmande Personer at bebygga, upodla och med full ägande rätt ewerdeligen besitta; dock at ingen lägenhet må göras mindre än Fyra Tunneland, samt at derå lägges en årlig afgåld i Spannemål, som i jemförelse til Hemmanets hela ägorymd och hwar afföndrad Lägenhets innehåll och godhet sig belöper; så at Stom Hemmanet härigenom icke sättes utur stånd, at ränta och andre derå liggande skyldigheter fullgöra, hwilket på Wår Befallningshafwandes pröfning och stadfästelse ankommer och i Kronans Jordböcker til ständlg estereättelse antecknas skal.

Så länge sselfwa Hemmansägaren ränta och skyldigheter riktigt utgör, må han sin betingade årliga afgåld sself upbåra; men brister han deruti, åga Kronans Upbördsman, at den ifrån Lägenheterna utgående afgåld

afgåld med qwarstad belägga, och til den bristande räntans och skyldighe-
te: nes godtgörande framför andre fordringsägare upbåra.

Vi ägor, som tilhöra Kronohemman och Boställen, äro sådane in-
rättningar icke tillätne, utan at Wi på wederbörandes underdåniga an-
mälan dertil lemne Nådigt tilstånd.

Skulle ägare til Enskiftadt Hemman, som mer än wanlig ägorynd
tilfallit, anse större afföndring, än En tiondedel nyttig, må hau sådant
hos Wår Befallningshafwande anmäla, som det til Wårt och Rikets
Kamar Collegium hemställer, hwilket äger så förordna, at å ena sidan
säkerheten för Hemmansräntans och alla öfrige skyldigheters ewerdeliga
utgörande må wara förwarad, och å andra sidan jordens upodling och för-
monliga häfd besordras. Det alle, som wederbör, hafwe sig hör-
sammeligen at esterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen
Hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Prag
den 25 Julii 1804.

GUSTAF ADOLPH.



M. Rosenblad.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

GEORGE WASHINGTON



Faint text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

www.books2ebooks.eu